

ترکیه مرکز تروریسم در جهان / از تلاش برای حذف کردها تا درماندگی امنیتی ترک ها

جمهوری ترکیه کشوری است که رهبران آن با پیروزی در رفراندوم اصلاحات قانون اساسی و افزایش اختیارات مقام ریاست جمهوری تلاش‌های جامع و بسیار پیچیده‌ای را برای حذف تمامی مخالفان از سپهر سیاست آغاز کرده‌اند.

به گزارش آران نیوز: ایشیک وزیر دفاع ترکیه در مصاحبه خود با روزنامه‌نگاران ترک، اعلام کرد که در مدت دو سال گذشته نزدیک به 10 هزار 657 نفر در رابطه با اقدامات تروریستی دستگیر شده‌اند. [1] ایشان در ادامه با اشاره به وضعیت بد امنیتی در ترکیه گفت: نیروهای امنیتی ترکیه به شدت در پی نیروهای تروریست و حفظ امنیت داخلی هستند. ایشان در این میان با حمله به نیروهای مخالف حزب عدالت و توسعه، همه آن‌ها نیروهای وابسته به خارج نامید. [2]

لازم به ذکر است که ترکیه از دو سال پیش طرح جامعی را برای سرکوب مخالفان دولت در پیش گرفته و با این طرح تمام منتقدان را خاموش نموده است. [3] اما نکته‌ای که در این میان جالب به نظر می‌رسد، تعریف رهبران ترکیه از تروریسم و اقدامات تروریستی در این کشور است. در یک بررسی کلی و در یک رصد جامع می‌توان گروه‌های تروریستی از دید رهبران حزب عدالت و توسعه و اردوغان را به صورت زیر دسته‌بندی کرد:

1- کردها :

یکی از شعبه‌های مشهور نژاد آریایی که محققان را در آریایی بودن آن‌ها شکی باقی نیست « کردان » هستند [4] که به زبان کردی تکلم می‌نمایند. کردستان در حقیقت بین پنج دولت، بین چهار سازه تمدنی و فرهنگی، بین چهار فلات ایران، عربستان، آناتولی و قفقاز و در مسیر گذرگاه میان قاره آسیا، اروپا و آفریقا قرار گرفته است. این منطقه محل تلاقی فرهنگ‌های ایرانی، ترک، عرب و همچنین گستره تلاقی ادیان زرتشت، یهود و مسیحیت و اسلام بوده است. [5]

پس از نبرد چالدران دو/سوم مناطق کردی تحت سلطه امپراتوری عثمانی واقع می‌شود و یک/سوم آن در قلمرو حاکمیتی ایران (ماد وطن) باقی می‌ماند و بعد از گذشت چهار قرن و در پی فروپاشی دیوارهای حاکمیتی این امپراتوری بیمار، کردستان عثمانی به دو بخش اصلی کردستان ترکیه و عراق و دو قسمت کوچک در شوروی سابق و سوریه تقسیم می‌گردد. بنابراین مسئله کردستان در پی فروپاشی ستون‌های حاکمیتی امپراتوری عثمانی پس از جنگ جهانی اول شروع می‌شود و بعد از جنگ دوم جهانی استمرار می‌یابد. در نتیجه باید فروپاشی امپراتوری عثمانی و شروع جنگ جهانی اول را، نقطه‌ای اساسی در تاریخ کردستان بدانیم. البته اصطلاح کردستان در گذشته اغلب برای اشاره به ولایت وان و دیار بکر در جنوب شرق آناتولی و ولایت موصل در شمال عراق به کار برده می‌شد. ولی در نیمه دوم قرن ماضی، دولت عثمانی ایالتی به نام کردستان را ایجاد کرد که شامل تمامی ولایاتی بود که اکثریت ساکنان آن را کردها تشکیل می‌دادند. [6]

نخستین حادثه مهم برای کردها وقوع جنگ اول جهانی است که باعث انعقاد قرارداد «سور» می‌شود. در معاهده سور که در آگوست 1920 به امضا می‌رسد، حقوق کردها و جلب اعتماد عمومی آن‌ها مورد توجه قرار می‌گیرد و در همین راستا گام‌های اجرایی مهمی نیز پیش‌بینی می‌شود. [7] اما در ادامه با انعقاد موافقت‌نامه لوزان به سال 1923، دوباره اقوام کردی و حقوق مدنظر آن‌ها در ترکیه به فراموشی سپرده می‌شود. [8]

بنابراین کردها که از تاریخ 1923 تحت ستم شدید ترکیه قرار گرفته و برای تحقیر، ترک‌های کوهی (ترک‌های وحشی) نامیده می‌شدند، تلاش وسیعی را برای تقابل با حاکمیت ترکیه آغاز نموده و سعی می‌کنند تا از هویت مستقل کردی در ترکیه دفاع نمایند. در همین راستا سرکوب‌های شدیدی از سوی سران ترک صورت گرفته و باعث شکل‌گیری نوعی شکاف گفتمانی میان کردها و ترک‌ها می‌گردد و رهبران مختلف با متهم کردن کردها به تروریسم تلاش می‌نمایند تمام روشنفکران کردی را به زندان افکنده و از عرصه اجتماعی حذف نمایند.

البته اگرچه اقدامات خشونت‌آمیز نیز از سوی گروه‌های مختلف کردی مانند حزب کارگران کردستان (PKK) نیز پیگیری می‌شود، ولی رهبران ترک بدون توجه به اقدامات خشونت‌آمیز و تفکیک آن از اقدامات مسالمت‌جویانه، تمامی اقدامات کردی را با نام عمومی تروریسم متهم نموده و تلاش می‌نمایند تا تمام فعالان کردی را از عرصه سیاسی ترکیه حذف نمایند.

در نتیجه تمامی فعالیت کردها با نام عمومی تروریسم شناخته شده و تمامی فعالان کردی در ترکیه به نام تروریسم دستگیر می‌شوند تا نوعی تک‌صدایی زمخت در ترکیه شکل بگیرد.

2- گولنی‌ها:

جنبش اسلام اجتماعی ترکیه که امروزه فتح‌الله گولن رهبری آن را عهده‌دار است از جمله جنبش‌های اسلامی است که با جدیت تمام در صدد جمع میان سنت و تجدد است. سازش اسلام و مدرنیته که مفروض اصلی این جنبش است، توانسته در ترکیه و برخی از کشورهای اسلامی منطقه توجه بسیاری را به خود معطوف داشته و سطح فعالیت خود را در مقیاس جهانی تعریف نماید. [9] لیکن جنبش فتح‌الله گولن سعی می‌نماید تا از خود چهره‌ی یک جنبش «غیرسیاسی» [10] ارائه نماید که بر دوستی و محبت میان انسان‌ها و پروردگار تأکید دارد و چنین اظهار می‌دارد که «جز خشنودی خداوند، هدف دیگری ندارد.» حتی خود

گولن نیز جنبشی را که به نام خود رهبری می‌کند، جنبشی «غیرسیاسی» معرفی نموده و می‌افزاید: «علی‌رغم اقدام و یا تحرک جمعی این جنبش، نمی‌توان آن را به‌عنوان جنبشی سیاسی تلقی نمود.» [11]

درواقع جنبش گولن، نهضتی استوار برخوانشی فرهنگی-هویت‌ی از اسلام در تضاد با گفتمان سیاسی سنتی، اسلام‌گرایی سلفی و رادیکال بنیادگرا و مبتنی بر ارکانی چون هویت، شریعت حداقلی، دموکراسی، سکولاریسم، مدنیت و آموزش، خدمت، گفت‌وگوی بین فرهنگی و بین‌الادیانی است. [12]

نام گولن تقریباً بعد از کودتای نافرجام 2016 ترکیه بر زبان‌ها افتاد و بسیاری از رهبران حزب عدالت و توسعه ایشان را عامل اصلی کودتا در ترکیه معرفی نمودند. در حقیقت کودتای نافرجام 2016 ترکیه تلاشی بود توسط گروهی از نظامیان که در آن بنا بر گفته نخست‌وزیر بن علی یلدرم بخشی از ارتش ترکیه در تاریخ 15 ژوئیه 2016 تلاش کردند تا حکومت را در دست بگیرند. جت‌های جنگی در آسمان استانبول و آنکارا پرواز کردند و ارتش پل‌های بسفر و سلطان محمد فاتح در شهر استانبول را به‌وسیله تانک و سربازها مسدود کرد. طی این عملیات، بسیاری از خطوط تلفن و اینترنت قطع بودند. حکومت ترکیه برای مبارزه با کودتاگران از پلیس درخواست کمک کرد. بیانیه‌ای نیز با عنوان ارتش و نیروهای مسلح ترکیه از تلویزیون دولتی پخش شد با این مضمون که ارتش برای حفظ دموکراسی و حقوق بشر و جلوگیری از استبداد، اداره امور را در دست گرفته است.

درنهایت کودتا پس از دو روز آشوب سرکوب شد ولی همین عامل به ابزار و بهانه‌ای مهم برای دستگیری حامیان گولن در ترکیه بدل گشت و اردوغان با استفاده از همین حربه، بسیاری از اعضای جنبش گولن را دستگیر و قلع‌و‌قمع کرد. [13]

هم‌اکنون دولت مستقر در ترکیه جنبش گولن را یک گروه تروریست و حامیان آن را افرادی خطرناک برای امنیت و ثبات داخلی دانسته و با آن‌ها مانند انجمن‌های تروریستی برخورد می‌کند.

3- روزنامه‌نگاران مخالف :

دستگیری روزنامه‌نگاران و روشنفکران مطبوعاتی از دیگر ویژگی‌های ترکیه نوین اردوغانی است. حزب عدالت و توسعه معتقد است که تمام روزنامه‌نگاران مخالف دولت، از حامیان تروریسم و از اعضای گروه‌های تروریستی هستند که قصد دارند فضای افکار عمومی ترکیه را آلوده و رهبران این کشور ترور شخصیتی نمایند.

بنابراین پلیس وابسته به حزب عدالت و توسعه با شدت بسیار زیاد مخالفان اردوغانی را دستگیر [14] و آن‌ها را با عنوان حامیان تروریسم راهی زندان می‌کند تا فضای گفتمانی یکنواختی را در کشور شکل دهد. [15]

بنابراین درحالی‌که اردوغان خود از حامیان اصلی افراط‌گرایان در سوریه به شمار می‌آید و تلاش می‌نماید تروریسم را به انواع مختلف در منطقه رشد دهد ولی با همین عنوان مخالفان داخلی را سرکوب می‌کند تا بتواند اذهان داخلی را در راستای دیکتاتوری خود همراه تر نماید.

مشرق